

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
Participation in local politics of people in the administrative
organization area for Nong Bua Subdistrict, Mueang District, Nong Bua
Lamphu province

दनัย लामक़ा

Danai Lamkham

วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

Pitchayabandit College

Corresponding Author, Email: namedanai@gmail.com

Received 19/05/2024 | Revised 10/07/2024 | Accepted 11/07/2024

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู และ 3) เสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า บทบาทผู้นำทางการเมือง ($\bar{X}$ = 3.78) มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด รองลงมา คือ บทบาทกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = 3.59)

2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนใน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 3.49) รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 3.03) ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}$ = 2.94) ด้านการร่วมดำเนินการ ($\bar{X}$ = 2.84) และด้านการติดตามตรวจสอบ ($\bar{X}$ = 2.39)

3. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรจัดกิจกรรมหรือเวทีด้านการเมืองเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารและการดำเนินงานต่าง ๆ ของเวทีการเมืองระดับท้องถิ่น จัดทำสื่อ

ออนไลน์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการและตรวจสอบ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การเมืองระดับท้องถิ่น; ผู้นำทางการเมือง; พรรคการเมือง

Abstract

Political participation is an indicator of political development in a country's democracy. Local government is a form of decentralization that allows local people to participate. The environmental factors have interrelated relationships that cause people to participate in local politics. The aim for this research was to : 1) study environmental factors that affect local political participation of people; 2) study the level of local political participation of people in the district, Nong Bua Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Nong Bua Lamphu Province. 3) The sample was 375 people. The research tool is a questionnaire. Statistics used in the research include frequency, percentage, mean, standard deviation. Data were analyzed using computer programs. The research results found that:

1. Environmental factors influencing local political participation of people in the Nong Bua Subdistrict Administrative Organization, Mueang District Nong Bua Lamphu Province. Overall, it was at a moderate level ($\bar{X}=3.67$). When categorized, the highest mean is for the role of political leaders ($\bar{X}=3.78$), followed by the group interests and political party role ($\bar{X}=3.59$).

2. Level of community participation in local politics of the people of Nong Bua Subdistrict Administrative Organization Mueang District Nong Bua Lamphu Province. Is moderate overall ($\bar{X}=2.84$). Across different aspects, all have moderate mean values. The highest mean is for the perception of news information ($\bar{X}=3.49$), followed by decision-making ($\bar{X}=3.03$), expressing opinions ($\bar{X}=2.94$), collaborative actions ($\bar{X}=2.84$), and monitoring ($\bar{X}=2.39$).

3. Strategies to promote local political participation of residents in Nong Bua Subdistrict Administrative Organization, Mueang District Nong Bua Lamphu Province, could involve organizing political events or platforms to provide opportunities for residents to receive information and engage with local political activities. Developing online media could facilitate citizen awareness, and opening opportunities for residents to join committees and oversight bodies.

Keywords: Political Participation; Local Politics; Political Leader; Political Party

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการที่สำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือและจุดหมาย กล่าวคือ ในฐานะเครื่องมือการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยการร่วมทำ ร่วมกำกับดูแล และร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร อีกทั้งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น รวมทั้งเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสม (บุญเสริม นาคสาร, 2548; สถาบันพระปกเกล้า, 2562: 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นการดำเนินการก็เพื่อผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐหรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้อย่างเสรี ตามที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ได้ถูกบรรจุไว้ในมาตรา 247 ถึง 254 ในหมวด 14 ของรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2560 ซึ่งนับว่าเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรับผิดชอบ และการเรียนรู้การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันคิดร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเองการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศขึ้นกับการพัฒนาชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างน้อยจะต้องมี 4 มิติ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันโดยการมีการเมืองเป็นฝ่ายบริหารจัดการประเทศตั้งแต่ชุมชนท้องถิ่น ถึงระดับชาติ (สถาบันพระปกเกล้า, 2560: 1)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองน้อยมาก การมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้น ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนักทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือและขาดความสนใจจากประชาชน ส่งผลให้การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเองประสบความล้มเหลวอย่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บัญญัติถึงสาระหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลายประการดังเช่น การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ และการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ในการกำหนดให้การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดช่องทางและหาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554: 112-116) ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของผู้แทน เพื่อให้ผู้แทนซึ่งทำหน้าที่แทนประชาชนได้เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชน การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เฉพาะ

เป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงานของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลในนโยบายการบริหาร ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชาชน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2566: 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงมีปัจจัยแวดล้อมและมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อทราบว่าปัจจัยแวดล้อมใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในระดับใด ปัจจัยส่วนบุคคลทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมีความแตกต่างกันหรือไม่ และแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นได้มากที่สุด เพื่อให้ข้อมูลความรู้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เกี่ยวกับบทบาทและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการปกครองในระบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

การทบทวนวรรณกรรม

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

1. บทบาทผู้นำทางการเมือง บทบาทของผู้นำ (Leader Roles) ต่อยุทธศาสตร์การบริหารในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากบริบทของโลกในยุคโลกาภิวัตน์นั้นวันจะทวีความสลับซับซ้อนและมีความคลุมเครือวุ่นวาย (Chaotic and Complexity) ตลอดจนจะมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย และรวดเร็วเกินที่จะไม่มีใครหรือมีกลไกใดสามารถจะ คาดการณ์หรือทำนายล่วงหน้าอย่างถูกต้องแม่นยำได้ในสถานการณ์ดังกล่าว ผู้นำองค์กร จำเป็นต้องไวต่อการรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่ อาจเกิดขึ้น จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้าง ยุทธศาสตร์การบริหาร ที่มาจากการหลอมรวมทั้ง 3 มิติสำคัญที่ เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าหรือความเสื่อมถอยขององค์กรเข้าเป็นเนื้อเดียวกันในลักษณะองค์รวมให้มากที่สุดปัจจัยหรือมิติดังกล่าว ได้แก่ 1) มิติด้านการบริหารความเปลี่ยนแปลง (Change Management) 2) มิติด้านการบริหารงาน (Task Management) และ 3) มิติด้านการบริหารคน (People Management) การจัดมิติทั้ง

สามให้ คล้องจองกันซึ่งเรียกว่า Aligning นั้น ในแต่ละบริบทผู้นำจะต้องจัดทำและเลือกใช้ยุทธศาสตร์การบริหารเป็นรายกรณีไป (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549; ณัฐนรินทร์ เลิศเตชะสกุล, 2562)

2. บทบาทกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์นั้นเป็นที่ยอมรับในสังคมประชาธิปไตยอุตสาหกรรมว่า เป็นส่วนหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในการพัฒนาการเมือง พฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์จึงขึ้นอยู่กับลักษณะเงื่อนไขของระบบพรรคการเมือง (Party Systems) ความแตกต่างชั้นมูลฐานของหน้าที่ระหว่างพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์คือพรรคจะเป็นผู้คัดเลือกแต่งตั้งผู้สมัครรับเลือกเพื่อตำแหน่งงานบริการสาธารณะ รับผิดชอบในการปกครองประเทศ ริเริ่มนโยบายและปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะ ส่วนในระยะที่ไม่ได้เป็นรัฐบาลก็ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของพลเมืองในรัฐสภา ให้ความรู้ทางด้านการเมืองแก่ประชาชนในทุกด้านและทุกสาขาซึ่งเป็นหน้าที่เฉพาะของพรรคการเมืองไม่ใช่หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มผลประโยชน์จะเกี่ยวข้องก็แต่เพียงทางให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อบริหารการบางอย่างเกี่ยวกับการเมืองที่พรรคการเมืองร้องขอ กลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มนั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอย่างมากกับพรรคการเมืองใหญ่ๆบางพรรค กลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มก็เป็นอิสระไม่ได้ขึ้นอยู่กับพรรคการเมือง หรือแม้แต่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงิน หรือการประชาสัมพันธ์อื่นใด โดยมุ่งอยู่แต่เฉพาะการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มอย่างแท้จริง

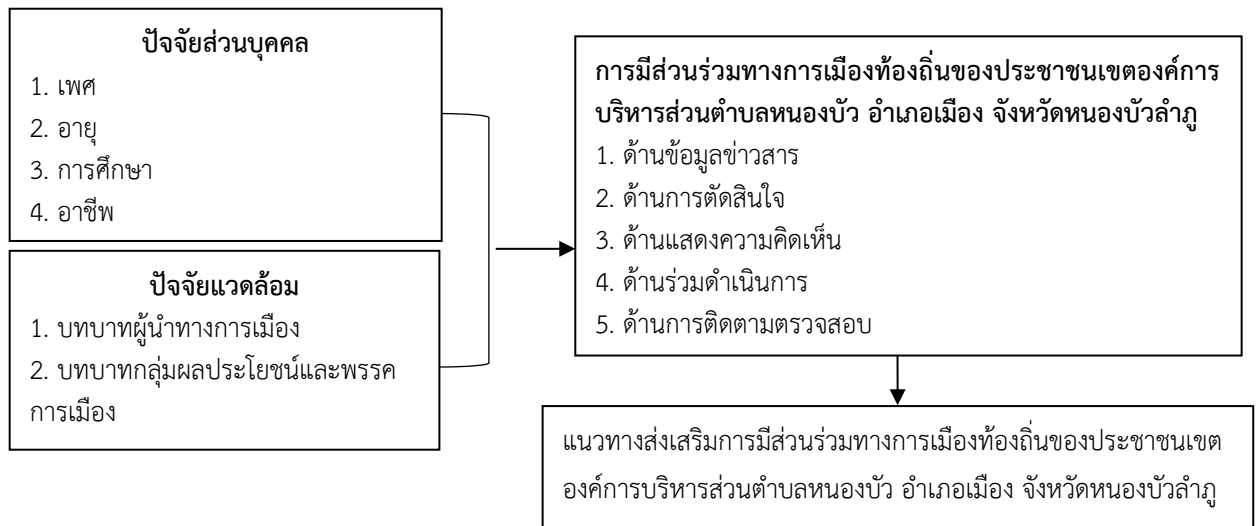
จะเห็นได้ว่าความเกี่ยวพันกันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมืองนั้นมีอยู่มากทั้งที่เป็นไปในลักษณะที่กลุ่มผลประโยชน์อยู่เหนือพรรคการเมือง พรรคการเมืองอยู่เหนือกลุ่มผลประโยชน์ และในลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของใคร นอกจากนั้นพรรคการเมืองยังต้องอาศัยกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มในฐานะที่เป็นองค์การผนวก หรือแนวร่วมของพรรค ทำหน้าที่สุดกลุ่มผลประโยชน์นั้นได้เข้ามามีส่วนได้เสียและมีบทบาทในการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาล หรือของผู้บริหารประเทศในหลายกรณีในฐานะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ (พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์, 2537: 262; สานนท์ ด่านภักดี และคณะ, 2561)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) หมายถึงการกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยความเต็มใจ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะมีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ และไม่ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องกัน จะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐ หรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม เพื่ออิทธิพลของกลุ่มการเมืองในการเลือกกำหนดบุคคลในวงการรัฐบาลหรือกดดันรัฐบาลให้กระทำตามที่พลเมืองผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลักษณะที่รวมกันสองประการ ได้แก่ 1) ต้องเป็นไปตามความสมัครใจและ 2) ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ นอกจากนั้น กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นไปตามที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ หรืออาจใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน หมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งหมดได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทางการเมือง ตัดสินใจและได้ตรวจสอบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีทั้งหมด 5 ด้าน

1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ ข้อมูลข่าวสารการทำงานไม่เพียงพอ เนื้อหาข่าวสารที่ประชาชนได้รับหรือสนใจได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ สื่อที่ออกมาเสนอข่าวทางการเมืองมีความน่าเชื่อถือ มีความสนใจในข้อมูลข่าวสารการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ด้านการตัดสินใจ คือ การตัดสินใจทางการเมือง เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิ่งจำเป็น การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความจำเป็นกับประเทศชาติการออกไปใช้สิทธิของตนเอง ในการมีส่วนร่วมเป็นประโยชน์ต่อตัวท่าน ปัจจัยของบุคคลและทัศนคติของผู้นำมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมเป็นประโยชน์
3. ด้านการแสดงความคิดเห็น คือ มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง คิดว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีส่วนร่วมทางการเมือง หน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัด ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองควรมีกระบวนการกล่อมเกล่าและปลูกฝังตั้งแต่เยาว์ชนขึ้นไป
4. ด้านการร่วมดำเนินการ คือ การเข้าร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น ร่วมออกแรง ร่วมบริจาคทรัพย์
5. ด้านการติดตามตรวจสอบ คือ การใช้งบประมาณของ อบต. การตรวจสอบงานจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. การตรวจสอบผลของความก้าวหน้าตามโครงการของ อบต. การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ประท้วงรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐติดตามและตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองที่ท่านเลือกเข้าไปทำอะไรให้แก่ชุมชนและสังคม การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง (ประชาม) การตรวจรับงานโครงการที่ อบต. ดำเนินการ การเข้ารับฟังการประชุมสภา อบต. การเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา อบต.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา: ดนัย ลามคำ (ผู้วิจัย)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถาม ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 5,813 คน (ข้อมูลทั่วไปของตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู, 2566) และแบ่งเขตการปกครอง เป็น 8 หมู่บ้านประกอบด้วยหมู่บ้าน หมู่ 1 บ้านห้วยทราย, หมู่ 2 บ้านภูพานทอง, หมู่ 3 บ้านโคกแก่นช้าง, หมู่ 4 บ้านสุขเกษม, หมู่ 5 บ้านวังน้ำขาว, หมู่ 6 บ้านเสาเล้า, หมู่ 7 บ้านวังหมื่นไต้, หมู่ 8 บ้านวังน้ำขาวใหม่

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จากประชากรจำนวน 5,813 คน โดยใช้แนวคิดการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973: 125) (อ้างอิงในบุญชม ศรีสะอาด 2538: 40) และการกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 คน จากผลการดังนี้

$$\frac{N}{1 + N(e)^2}$$

สูตร $n =$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างกำหนดความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5

(.05)

$$\frac{5,813}{1 + (5,813 \times 0.0025)} \text{ แทนค่า}$$

$$n =$$

$$= 374.24$$

จากการแทนค่าในสูตรจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic sampling)

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ต้องใช้จำนวนตัวอย่างในเขตตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 375 คน โดยที่จะมีความคลาดเคลื่อนในการประมาณสัดส่วนได้ไม่เกิน 5% และเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาแบ่งสัดส่วนตามประชากรของแต่ละหมู่บ้านโดยใช้สูตรต่อไปนี้ (พรศรี ศรีอาภาพร และยุวดี วัฒนานนท์, 2539) ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน = กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ X ประชากรแต่ละหมู่บ้าน
ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

หมู่บ้าน	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ 1 บ้านห้วยทราย	790	51
หมู่ 2 บ้านภูพานทอง	892	57
หมู่ 3 บ้านโคกแก่นช้าง	744	47
หมู่ 4 บ้านสุขเกษม	737	47
หมู่ 5 บ้านวังน้ำขาว	636	41
หมู่ 6 บ้านเสาเล้า	788	50
หมู่ 7 บ้านวังหมื่นไต้	489	35
หมู่ 8 บ้านวังน้ำขาวใหม่	737	47
รวม	5,813	375

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า การแปลผล 5 ระดับ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู แล้วนำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ซึ่งผ่านการทดสอบคุณภาพ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) และการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .842

การเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ การวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 375 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามในการจัดเก็บแบบสอบถาม และดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา เสนอแนะทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จัดทำเป็นรูปแบบตารางสรุป และในท้ายที่สุดนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วจัดทำเป็นองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งอภิปรายผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 375 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในการศึกษาได้ครบตามจำนวน พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.9 ของกลุ่มประชากรทั้งหมด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.9 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.0 และมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม/ปศุสัตว์/ประมง คิดเป็นร้อยละ 39.1 ของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว

ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว โดยรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก ($\bar{X}$ = 3.67, S.D.=0.60) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าทั้ง 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก บทบาทผู้นำทางการเมือง ($\bar{X}$ = 3.78, S.D.=0.65) มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = 3.59, S.D.=0.66) ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ในภาพรวม

(n = 375)

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. บทบาทผู้นำทางการเมือง	3.78	0.65	มาก	1
2. บทบาทกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง	3.59	0.66	มาก	2
เฉลี่ย	3.67	0.60	มาก	-

2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.84, S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X}$ = 3.49, S.D.=0.82) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 3.03, S.D.=0.90) ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}$ = 2.94, S.D.=0.82) ด้านการร่วมดำเนินการ ($\bar{X}$ = 2.84, S.D.=0.85) และด้านการติดตามตรวจสอบ ($\bar{X}$ = 2.39, S.D.=0.95) อยู่ในระดับน้อย โดยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในโดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ตามลำดับ ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ในภาพรวม

(n = 375)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	3.49	0.82	ปานกลาง	1
2. ด้านการแสดงความคิดเห็น	2.94	0.82	ปานกลาง	3
3. ด้านการร่วมดำเนินการ	2.84	0.85	ปานกลาง	4
4. ด้านการตัดสินใจ	3.03	0.90	ปานกลาง	2
5. ด้านการติดตามตรวจสอบ	2.39	0.95	น้อย	5
เฉลี่ย	2.84	0.72	ปานกลาง	-

3. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรจัดกิจกรรมหรือเวทีด้านการเมืองเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารและการดำเนินงานต่าง ๆ ของเวทีการเมืองระดับท้องถิ่น จัดทำสื่อออนไลน์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการและตรวจสอบ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าทั้ง 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยบทบาทผู้นำทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด รองลงมาคือ บทบาทกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของชนาธิป ธนะรัช และ ภัครดา ฉายอรุณ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.269, S.D.=0.869) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยลักษณะพื้นฐาน คือ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และคณะที่กำลังศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ ในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยชั้นปีที่กำลังศึกษาและคณะที่กำลังศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในระดับภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่า ปัจจัยคณะที่กำลังศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในระดับภายในมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ความรู้ทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมและรายด้านทั้ง 2 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยอุไรวรรณ เพชรแอน (2567) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อเจ้าหน้าที่รัฐและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะและกิจกรรมของพรรคการเมือง

2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจใน ด้านการร่วมดำเนินการ ด้านการแสดงความคิดเห็น และด้านการติดตามตรวจสอบ ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่มากนัก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐสุวัชร เสงี่ยม (2560) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้รายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยวัชรมน จันรอง (2563) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยขอเสนอเป็นประเด็นเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปศึกษาหรือนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรให้ความสำคัญกับประชาชนให้มากกว่านี้ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมืองและนักการเมืองท้องถิ่น และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
2. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายของระดับพรรคการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นไม่ควรมองประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลประโยชน์จากนโยบายการหาเสียงเท่านั้น
3. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตามการลงคะแนนในคูหาเลือกตั้ง และการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวทางการเมืองยังไม่ครอบคลุมในเชิงพื้นที่
4. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น และเปิดช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางสื่อ

ออนไลน์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น รวมถึงเปิดโอกาสให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นอิสระ ไม่ควรปิดกั้นในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในทุกเรื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายระดับพรรคการเมืองและนโยบายอื่น ๆ
2. ประชาชนควรได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น และการเลือกตั้ง
3. ประชาชนควรได้ติดตามการลงคะแนนในคูหาเลือกตั้ง และการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น
4. ประชาชนควรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นอิสระเกี่ยวกับการเมืองโดยผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมที่ส่งผลในการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมที่ส่งผลในการพัฒนาด้านวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยม
3. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชนาธิป ธนะรัช และ ภัศรา ฉายอรุณ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 28(2): 107-116.
- ณัฐธินันท์ เลิศเดชสกุล (2562) บทบาทผู้นำทางการเมืองภาคประชาสังคม: กรณีศึกษา นายพิภพ ธงไชย วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม.
- ณัฐสุวัชร เสงี่ยม. (2560) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเสริม นาคสาร. (2548) ศาลรัฐธรรมนูญไทยต่างจากศาลรัฐธรรมนูญอื่นและศาลรัฐธรรมนูญของต่างประเทศอย่างไร. กรุงเทพฯ : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- วิชรมน จันรอง. (2564) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล้า อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- เรืองเดช สุวรรณวิจิตร. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังห้ว อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.

- สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์ ไชยา ยิ้มวิไล สุรัชย์ ศิริไกร. (2561). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดภาคกลาง.” *วารสาร บัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*. 16(1) : 41-54.
- सानนท์ ด้านภักดี และคณะ. (2561). พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*. 7(2) (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561) : 377-392.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549). *ภาวะผู้นำ (Leadership)*. สืบค้นจาก <http://suthep.crru.ac.th>
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2554). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อุไรวรรณ เพชรแอน. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*. 9(1)(มกราคม-กุมภาพันธ์ 2567) : 319-331.
- A. H. Maslow, *Motivation and Personality*, (New York: Harper & Row Publishing, 1954), p. 154
- John D. Montgomery and William J. Siffin. (1966). *Approaches to Development : politics, Administration and Change*. New York : McGraw Hill Book Company.
- Lucian W. Pye. (1966). *Aspects of Political Development*. Boston : Little, Brown.
- Samuel Huntington and Jorge I. Dominguez. (1975). *Political Development : in the handbook of the political science: Macvopolitical theory*, ed. Fred Greenstein and Nelson Polsby. Reading, Mass : Addison- Wesley.
- Samuel P. Huntington. (1969). *Political Order in Changing Societies*. Second edition. Connecticut: Yale University Press.
- Stephenson Jr., (March 1987). “The Policy and Premises of Urban Development Action program implementation: A Comparative Analysis of the Carter and Reagan Presidencies”, *The Journal of the Urban Affairs Association*, Volume 9 Issue 1,
- Taro Yamane. (1973). *Statistic: an introductory analysis*. New York: Harper and Row.